

ΠΡΟΤΑΣΗ
 ΑΘΩ
 ΔΗΜΟΥΛΑ

νέοι γέροι και αιώνιοι

Για τον Ίταλο Σβέβο και τον φίλο του τον Τζόις.

BIBΛIO

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΡΩΤΩΝ του μυθιστορημάτων, ο Ίταλο Σβέβο πέρασε στον 20ό αιώνα αποφασισμένος να διακόψει επ' αόριστον τη σχέση του με τη λογοτεχνία και να αφοσιωθεί στην επιχείρηση χρωμάτων του πεθερού του. Χρειαζόταν όμως να βελτιώσει τα αγγλικά του, οπότε βρήκε έναν νεαρό δάσκαλο με ιρλανδική προφορά που εκείνα τα χρόνια ζούσε στην Τεργέστη. Ως (μάλλον) γνωστόν, αυτός ο δάσκαλος ήταν ο Τζέιμς Τζόις. Έγιναν καλοί φίλοι. Ο Τζόις του διάβασε τα διηγήματα που έγραφε (που αργότερα αποτέλεσαν τους *Δουβλινέζους*) και ο Σβέβο του έδωσε να ρίξει μια ματιά στα παλιά του βιβλία που είχαν περάσει απαρατήρητα: το *Μια ζωή* (εκδ. Ροές) και το *Γέρασμα* (εκδ. Πατάκη), το οποίο άρεσε στον Τζόις και, όταν λίγα χρόνια αργότερα ο λόγος έγινε κανόνας για κάθε οίκο και κριτικό στην Ευρώπη, τα ευνοϊκά του σχόλια ενεργήσαν τον παλιό του φίλο. Το *Γέρασμα* ξαναδιαβάστηκε και εκτιμήθηκε, βρήκε τη θέση του στα ιταλικά γράμματα, και η πρόσφατη επανέκδοσή του στα ελληνικά το έφερε σήμερα στα χέρια μου. Με εντυπωσίασε η φρεσκάδα του – μιλάμε για το 1898. Το κείμενο εκπέμπει μια οικειότητα, μια ζωντάνια. Σε αντίθεση με τον βασικό χαρακτήρα της ιστορίας, έναν 35χρονο υπάλληλο και αποτυχημένο συγγραφέα, ο οποίος ζει παθητικά και ερωτεύεται άτολμα, καταλήγοντας σε ένα θλιβερό πνευματικό «γέρασμα». Μετά 25 χρόνια απουσίας, ο Σβέβο επέστρεψε τελικά στη λογοτεχνία παρουσιάζοντας τη *Συνείδηση του Ζήνονα* (εκδ. Αντίποδες), το μεγάλο του μυθιστόρημα (και ό,τι χειρότερο μπορεί να διαβάσει κάποιος που προσπαθεί να κόψει το κάπνισμα), το οποίο σήμερα αντιμετωπίζεται ως το διαμάντι του ιταλικού μοντερνισμού. Το νεανικό *Γέρασμα* έχει άλλη γοητεία. Λιγότερο φιλόδοξο, αλλά πολύ αυθεντικό, έχει κάτι ανεπιτήδευτο και μια ατμόσφαιρα με τη σφραγίδα του «τέλους του αιώνα». Ο Σβέβο πέθανε το 1928 (τροχαίο), πριν προλάβει να χαρεί τη λογοτεχνική του καταξίωση. Όπως λέμε σ' αυτές τις περιπτώσεις λίγο ανέπνευστα, το έργο του τον καθιστά «αθάνατο», ωστόσο ακόμα περισσότερο «ζει» χάρη στο έργο του αγαπημένου του φίλου, αφού ο Τζόις βασίστηκε σε στοιχεία του Σβέβο για να δημιουργήσει έναν από τους διασημότερους χαρακτήρες της λογοτεχνικής ιστορίας, τον Λέοπολτ Μπλουμ του *Οδυσσέα*. ■

📖 Το *Γέρασμα* κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη, σε μετάφραση Σώτη Τριανταφύλλου.

© MONUFBB / WIKIMEDIA COMMONS